

«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында халыкны наркотиклаштыруны профилактикалау» муниципаль программасы

«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында халыкны наркотиклаштыруны профилактикалау» муниципаль программасы паспорты

Программаның исеме	2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында халыкны наркотиклаштыруны профилактикалауның муниципаль программасы (алга таба - Программа)	
Программаның төп эшлөүчеләре	Район наркотикларга каршы комиссиясе, Россия Эчке эшләр министрлыгының Актаныш районы буенча бүлеге; ТР Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының «Мәгариф идарәсе» МКУ; ТР Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләр, спорт һәм туризм бүлеге; «Актаныш үзәк район хастаханәсе» ДАССУ; Актаныш муниципаль районындагы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының социаль яклау бүлеге; «ТАТМЕДИА» ААҖ филиалы «Актаныш ММУ» Актаныш муниципаль районы Башкарма комитетының социаль һәм агарту бүлеге; «ФОРПОСТ» үзәге» МБУ, «Яшьлек» яшьләр үзәге МБУ.	
Программаның максаты һәм бурычлары	Программаның максаты - наркотик һәм психотроп матдәләргә законсыз таратуны һәм законсыз куллануны профилактикалау. Программаның бурычлары: -наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш буенча хокук саклау органнарының көчләрен активлаштыру; -наркотикларга бәйләү дөвәләү һәм реабилитация ярдәм системасын камилләштерү; -балаларны һәм яшьләргә мәнфәгатьләр, физик культура һәм спорт түгәрәкләрендә системалы дәрәсләргә җәлеп итү өчен шартлар тудыру; -халыкта наркотиклар куллану тискәре мөнәсәбәт һәм сәламәт яшәү рәвешен алып баруга мотивация формалаштыру.	
Программаны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	Программаны гамәлгә ашыру 2023-2026 еллар дәвамында гамәлгә ашырылачак	
Программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Актаныш муниципаль районында халыкны наркотиклаштыруны профилактикалау буенча программа чараларын гамәлгә ашыру өчен Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы бюджеты исәбеннән 300,0 мең сум акча кирәк	
	Ел	Актаныш муниципаль районы бюджеты

		акчалары (мең сумнарда)
	2023	100,0
	2024	100,0
	2025	100,0
	барлығы	300,0
Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре	Программа чараларын гамәлгә ашыру 2019-2022 елларга карата 2023-2025 елларга мөмкинлек бирәчәк: - наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш буенча хокук саклау органнары эшенең нәтижеләлеген күтәрү, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында наркотикларның законсыз куллану масштабларын киметү; - психоактив матдәләрне кирәгеннән артык кулланучы затларның үсеш динамикасына юл куймау; - балаларны һәм яшүсмерләрне наркотиклаштыруны профилактикалау мәсьәләләрендә гаиләнең ролен күтәрү; - балаларны һәм яшьләрне үз мәнфәгатьләре, физик культура һәм спорт түгәрәкләрендә системалы дәресләргә жәлеп итү өчен шартлар тудыру; - халыкта наркотиклар куллануға тискәре мөнәсәбәт һәм сәламәт яшәү рәвеше алып баруға мотивация формалаштыру.	

I. Программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблемага характеристика

Район наркотикларга каршы комиссиясенең ролен координацияләүче кызыксынган ведомстволарның, муниципаль район Башкарма комитеты бүлекләренең, иҗтимагый оешмаларның максатчан һәм комплекслы эше наркомания таралуға каршы тору өлкәсендә билгеле бер уңай нәтижеләргә ирешергә мөмкинлек бирде.

Актаныш муниципаль районында гамәлгә ашырыла торган халыкны наркотикалаштыру профилактикалау буенча район максатчан программалары чараларын үтәү наркомания белән авыруның кимүенә, наркотикларга бәйле кешеләрнең гомуми саны артуны туктатып торуга, наркотик матдәләр белән үлем очраклары кимүгә, криминоген ситуацияне савыктыруга китерде. Актаныш муниципаль районында балигъ булмаганнар арасында наркотиклаштыруны профилактикалауның нигезен яшүсмерләрнең һәм яшьләрнең альтернатив мәшгульеге тәшкил итә, аларны сәламәт яшәү рәвешенә жәлеп итү, спорт белән шөгыйльләнү һәм уңай ял оештыру юлы белән.

2022 елда Актаныш үзәк район хастаханәсендә «Наркотик чаралардан явызларча файдалану» диагнозы куелган 6 наркотикка бәйле граждән исәптә тора. Моннан тыш, профилактик хисапта «Наркотик чараларга бәйлелек синдромы» дигән диагноз куелган 6 граждән тора. Районның медицина хезмәткәрләре сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау һәм халык арасында наркотик чаралар куллануға бәйле авыруларның таралуын кисәтү мәсьәләләре буенча санитар-агарту эшләре алып бара.

2019-2022 елларда Актаныш районы территориясендә наркотик матдәләр һәм психотроп матдәләр кермәү каналлары турында нинди дә булса оператив мәгълүмат юк.

Наркотикларның артык дозасы белән бәйле үлем очраклары юк.

Наркотикларның законсыз әйләнеше белән бәйле административ һәм җинаять хокукларын бозган, шулай ук НС һәм ПВ куллану факты буенча ПНД исәптә торучы балигъ булмаганнар юк.

РФ Тикшерү комитетының ТР буенча Тикшерү идарәсенә жибәрелгән КУСП материаллары балигъ булмаганнардан наркотиклар алу, шулай ук наркотиклар сату факты буенча РФ Тикшерү комитетының ТР буенча Тикшерү идарәсеннән алынганнар юк.

Наркотикларның законсыз әйләнеше белән көрәш өлкәсендә ОРМ ЭЭБ гамәлгә ашырганда прокурор чыгарган протестлар юк.

Районда психоактив матдәләр куллануны кисәтү буенча җитди эш алып барыла.

Мәгариф учреждениелөрөндө укучылар һәм аларның ата-аналары белән эшләр өчен федераль, республика, район антинаркотик программаларын кертү дәвам итә. Даими рәвештә район мәктәпләрөндө ата-аналар, педагоглар һәм укучылар белән лекцияләр һәм әңгәмәләр циклы оештырыла һәм үткәрелә. Наркотикларга каршы тематикалы махсус почмаклар рәсмиләштерелә, тематик кичәләр, «Наркотикларсыз тормыш» девизы астында акцияләр үткәрелә.

Муниципаль район Башкарма комитеты бүлекләрендә, кызыксынган ведомстволарда балалар һәм яшүсмерләрнең наркотиклар куллануын кисәтүгә юнәлтелгән профилактик проектлар тормышка ашырыла.

Өстәмә белем бирү учреждениеләре чөлтөрөн үстерүгә, яшүсмерләрнең һәм яшьләрнең социаль-позитив ялын оештыру өчен яңа секцияләр һәм түгәрәкләр ачуга җитди игътибар бирелә.

Хокук бозуларны булдырмау, шул исәптән яшьләр арасында наркотиклар тарату омтылышлары белән бәйлә эшчәнлекне өлкән сыйныф укучылары һәм технологик техникум студентлары арасынан «ФОРПОСТ» жәмәгать тәртибен саклау формирваниеләре үзәгә» МБУ башкара.

Районның торак пунктларында һәм районнарда төрле конкурслар, фестивальләр, сәламәт яшәү рәвешен популярлаштыру буенча массакуләм чаралар үткәрелә.

Мәгариф учреждениеләре укучылары һәм чакырылу яшендәгә затлар арасында профилактик медицина тикшерүләре уздыру дәвам итә. Массакуләм мәгълүмат чараларында сәламәт яшәү рәвешенә һәм психоактив матдәләр куллануга тискәре карашка юнәлдерелгән жәмәгатьчөлек фикерен формалаштыруга ярдәм итүче материаллар даими урнаштырыла.

Программаны эзерләү һәм алга таба гәмәлгә ашыру зарурлығы наркотикларны законсыз тарату һәм наркотиклар куллануның тайпылышсыз киңөенә бәйлә, бу район халкының сәламәтлегенә, икътисадына, хокук тәртибенә һәм иминлегенә җитди куркыныч тудыра.

II. Төп максатлар һәм бурычлар, программаны гәмәлгә ашыру сроклары һәм аның нәтижәләрөн бәяләр индикаторлары

Программаның максаты - наркотик һәм психотроп матдәләрне законсыз таратуны һәм медицинадан тыш куллануны профилактикалау.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәгә бурычларны хәл итәргә кирәк:

Актаныш муниципаль районында наркоситуация мониторингын алып баруны тәэммин итү;

-наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш буенча хокук саклау органнарының көчләрөн активлаштыру;

-наркотикларга бәйлә дөвалау һәм реабилитация ярдәме системасын камилләштерү;

-балаларны һәм яшьләрне мәнфәгатьләр, физик культура һәм спорт түгәрәкләрөндә системалы дәрәсләргә жәлеп итү өчен шартлар тудыру;

-халыкта наркотиклар куллануга тискәре мөнәсәбәт һәм сәламәт яшәү рөвешә алып баруга мотивация формалаштыру.

Күрсәтелгән бурычларны хәл итү өчен түбәндәгә чараларны гәмәлгә ашыру каралган:

- Актаныш муниципаль районында наркотикларның законсыз әйләнешен чикләү буенча хокук саклау органнары эшенең нәтижәлеләген күтәрү;

психотроп матдәләрне аз гына куллануга юл куя торган затларны дөвалау һәм реабилитацияләр системасын үстерү һәм камилләштерү;

- халык, шул исәптән балалар һәм яшьләр арасында сәламәт яшәү рөвешә формалаштыру;

наркотикларга каршы эшчәнлекне оештыру, норматив-хокукый һәм методик тәэммин итүнә камилләштерү.

Программа чараларының нәтижәлеләген бәяләр өчен түбәндәгә күрсәткөчләрдән

файдаланырга тәкъдим ителә:

- наркожинаятъләрнең гомуми саныннан тикшерелгән авыр һәм аеруча авыр жинаятъләр өлеше;
- наркомания тарафыннан ачыкланган һәм теркәлгән авырулар саны;
- наркотикларга каршы юнәлештәге ата-аналар программасына кертелгән ата-аналар өлеше;
- сәламәт яшәү рәвешенә йөз тоткан, кызыксынулар, волонтерлык эшчәнлеге, балалар һәм яшьләрнең гомуми саны буенча түгәрәкләрдә даими шөгильләнүче балалар һәм яшьләр өлеше.

Программаны гамәлгә ашыру срогы 2023-2025 елларга (өч этапта):

- I этап - 2023 ел
- II этап - 2024 ел
- III этап - 2025 ел.

III. Программа чаралары исемлеге

Программа чаралары исемлеге, шулай ук Программаның төп чараларын гамәлгә ашыру нәтижеләрен бәяләү индикаторлары өлеге Программага кушымтада китерелгән.

IV. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

Программаны финанслау чыганагы - Актаныш муниципаль районы бюджеты акчалары.

Ел	Бюджет акчалары
2023	100,0
2024	100,0
2025	100,0

Программаны финанслауның гомуми күләме район жирле бюджеты хисабына 300 мең сум тәшкил итә.

V. Программаны гамәлгә ашыру механизмы һәм аның үтәлешен тикшереп тору

Чараларны финанслау аларны гамәлгә ашыру өчен җаваплы һәм өлеге Программаны үтәүче жирле үзидарә бүлекләре, ведомстволары, учреждениеләре һәм органнары аша гамәлгә ашырыла.

Программаның үтәлешен Актаныш муниципаль районында наркотикларга каршы профилактика буенча район комиссиясе контрольдә тотат.

Наркотикларга каршы комиссиянең район утырышында Программаны үтәү һәм финанс чараларын куллануның нәтижелелеге турында хәбәр ителә.

VI. Программаның социаль һәм икътисади яктан нәтижелелеген бәяләү

Программаның социаль-икътисади нәтижелелеге наркотиклар куллануның, наркомания белән авыруның, наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр кулланудан, наркотикларның законсыз әйләнешенә бәйлә жинаятчелек дәрәжәсеннән үлем очраклары санының кимүендә, наркотиклар куллануның тискәре нәтижеләре турында халыкның мәгълүматлылыгын арттыруда чагыла.

Программаны гамәлгә ашыруның төп нәтижеләре:

бу өлкәдә тиешле һәм үз вакытында чаралар күрү өчен Актаныш муниципаль районында наркотиклар белән бәйлә хәлнең үсеш динамикасы турында тулы мәгълүмат алу;

наркотикларны профилактикалау һәм наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы тору өлкәсендәге белгечләрне арттыру (муниципаль берәмлекләренең гомуми белем бирү мәктәпләренең сыйныф җитәкчеләрен һәм психологларын, район мәдәният

учреждениеләреннән социомәдәни өлкә белгечләрен, яшьләр эшләре һәм спорт учреждениеләре белгечләрен, иҗтимагый һәм дини оешмалар вәкилләрен укыту);

яшүсмерләр һәм яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвеше алып баруга мотивация формалаштыру, психотроп матдәләр кулланудан баш тарту;

наркотиклар куллануны туктаткан, шул исәптән аларны эшкә урнаштыруда ярдәм иткән наркотикларга бәйлә кешеләргә социаль-психологик ярдәм күрсәтү системасын киңәйтү;

наркотикларга бәйлә кешеләр өчен мотивацион, дөвалау һәм тернәкләндерү программаларын камилләштерү;

наркотиклар контрабандасын чикләү, наркожинаятчелекнең оешкан формаларына каршы тору буенча хокук саклау органнары эшен активлаштыру.

**2023-2025 елларга Татарстан Республикасы
Актаныш муниципаль районында
халыкны наркотиклаштыруны профилактикалау
муниципаль программасына 1 нче кушымта**

«2023-2025 елларга Актаныш муниципаль районы буенча халыкны наркотикалаштыруны профилактикалау» муниципаль программасын гамәлгә ашыру чаралары планы

Максатның атамасы	Бурычның атамасы	Төп чара исеме	Төп чараларны башкару срогы (еллар)	Еллар буенча финанс белән тәэмин итү, мең сумнарда				Башкаручылар
				2019	2020	2021	2022	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Актаныш муниципаль районында наркоситуация мониторингы алып бару								
наркотик һәм психотроп матдәләрне законсыз таратуны һәм медицина дан тыш куллануны профилактикалау	Балаларны һәм яшьләргә мөнфәгатьләр, физик культура һәм спорт түгәрәкләрен дә системалы дәрәсләргә жәлеп итү өчен шартлар тудыру	Районда һәм республика буенча наркотиклар куллануны характерлаучы мәгълүматлар жыюны һәм анализлауны гамәлгә ашыру	2023-2025					Актаныш районы буенча Россия Эчке эшләр министрлыгы бүлегенә, «Актаныш үзәк район хастаханәсе» ДАССУ
		Район яшьләрен жәлеп итеп, наркотикларга каршы хәйрия акцияләре уздыруны оештырырга.	2023-2025	8,0	8,0	8,0	8,0	Яшьләргә эшләргә, спорт һәм туризм бүлегенә, «Мәгариф идарәсе» МКУ, Россия Эчке эшләр министрлыгының Актаныш районы буенча бүлегенә «Актаныш үзәк район

								хастаханәсе» ДАССУ
Наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш буенча хокук саклау органнарының көчләрен активлаштыру								
	Наркотикларның законсыз әйләнешенә каршы көрәш буенча хокук саклау органнарының көчләрен активлаштыру	Район территориясендә наркотикларның законсыз әйләнешен туктату	2023-2025					Актаныш районындагы Россия Эчке эшләр министрлыгы бүлеге
		Наркотик һәм психотроп матдәләр, шулай ук кыргый үсемлек учаклары булган законсыз эшкәртелгән үсемлекләргә ачыклау	2023-2025					Актаныш районындагы Россия Эчке эшләр министрлыгы бүлеге
Дәвалау һәм тернәкләндерү ярдәме системасын камилләштерү								
	Наркомания белән авыручыларны дәвалау һәм реабилитацияләүнең нәтижәләгән арттырырга, наркотиклар куллануны туктаткан һәм сәламәт яшәү рәвешен алып баруға мотивацияләгән затларга социаль-психологик ярдәм	Юл-транспорт һәлакәте белән РҮХнең хирургия бүлегенә кергән затларның канындагы алкогольне микъдарны билгеләүне дәвам итәргә.	2023-2025					"Актаныш үзәк район хастаханәсе" ДАССУ
		Район үзәк хастаханәсе бүлекләрендә наркотик препаратларны саклау, билгеләү һәм куллануда хокук бозуларны бетерергә	2023-2025					«Актаныш үзәк район хастаханәсе» ДАССУ

	күрсөтүне үстөрөргө	Эчке эшләр, ПДН, прокуратура, суд, ЮХИДИ хезмәткәрләре тарафыннан тапшырылган яисә жибәрелгән район үзәк хастаханәсе шартларында, тәүлек бие алкоголь һәм наркотик исереклеге торышына медицина экспертизасын билгеләнгән форма буенча медицина бәяләмәсен кертәп тәэмин итүне дөвам итү.	2023-2025					«Актаныш үзәк район хастаханәсе» ДАССУ
		Мәгариф учреждениеләре укучыларына һәм студентларына һәм чакырылу яшендәге затларга профилактик медицина тикшерүе уздыру өчен диагностик тестлар алу, шул исәптән наркотик матдәләрне һәм психотроп матдәләрне куллануга рөхсәт ителә торган	Ел саен 1-3 квартал	10,0	10,0	10,0	10,0	«Актаныш үзәк район хастаханәсе» ДАССУ

		затларны ачыклау предметы						
Яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә наркотиклар куллануга тискәре мөнәсәбәт һәм сәламәт яшәү рәвеше алып баруга мотивация формалаштыру								
Наркотик чараларны һәм аларның законсыз таралуын, наркотик һәм психоактив матдәләрне законсыз куллануны профилактикалау	Балаларны һәм яшьләрне мөнфәгатьләр, физик культура һәм спорт түгәрәкләрен дә системалы дәрәсләргә жәлеп итү өчен шартлар тудыру	Яшәү урыны буенча спорт секцияләре, клублар челтәрен киңәйтү эшен оештырырга	2023-2025	10,0	10,0	10,0	10,0	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Мәгариф идарәсе» МКУ
		Кызыксынучы оешмалар белән районның торак пунктларында наркотикларга каршы массакуләм чаралар үткөрүне оештырырга	2023-2025	8,0	8,0	8,0	8,0	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Мәгариф идарәсе» МКУ, программада катнашучыларның барысы да
		Мәгариф учреждениеләрендә һәм чакырылыш яшендәге студентларда һәм студентларда профилактик медицина тикшерүе үткөрү, шул исәптән наркотик һәм психотроп матдәләрне	2023-2025					«Актаныш үзәк район хастаханәсе» ДАССУ

		медицинадан тыш куллануга юл куйган затларны ачыклау өчен						
		«Риск төркеменнән» балаларга мәгълүматлар банкын оештыруны дәвам итәргә	2023-2025					Социаль яклау бүлеге, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Мәгариф идарәсе» МКУ
		Балалар белән эшләүне волонтерларны жәлеп итеп риск төркеменнән оештыру	2023-2025	3,0	3,0	3,0	3,0	Социаль яклау бүлеге, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Мәгариф идарәсе» МКУ
		Волонтерлар хәрәкәтен үстерүдә ярдәм итү чаралары комплексын эшләргә һәм оештырырга	2023-2025					Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Мәгариф идарәсе» МКУ, социаль яклау бүлеге
		Наркотиклар куллануны туктаткан затлар белгечлеген һөнәри юнәлеш бирү һәм уку эшен оештыру һәм дәвам итү	2023-2025					Актаныш районы халыкны эш белән тәмин итү үзәге, Россия Эчке эшләр министрлыгының Актаныш районы буенча бүлеге, «Актаныш үзәк район хастаханәсе» ДАССУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, Актаныш районы буенча ФКУ УИИ УФСИН Татарстан Республикасы буенча филиалы
		Техникум һәм	2023-	6,0	6,0	6,0	6,0	«Мәгариф идарәсе»

		гомуми белем бирү учреждениеләре укучылары өчен наркотикларга каршы юнәлдерелгән чаралар комплексын оештырырга	2025					МКУ, социаль һәм агарту эшләре бүлеге, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге
		Халыкның төрле төркемнәре арасында наркотикларга каршы ижат һәм спорт-савыктыру конкурслары уздыруны оештырырга	2023- 2025	15,0	15,0	15,0	15,0	«Мәгариф идарәсе» МКУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, социаль һәм агарту эше бүлеге
		Укудан буш вакытта риск төркемдәге балигъ булмаганнарның хезмәт мәшгульлегенә, ял итүенә һәм аларны савыктыруына ярдәм итү	2023- 2025	15,0	15,0	15,0	15,0	«Мәгариф идарәсе» МКУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, социаль һәм агарту эше бүлеге
		«Игелек үзәге» халыкка комплекслы социаль хезмәт күрсәтү үзәге базасында (гаиләләр һәм балалар белән эшләү бүлеге) бәйлә социаль-	2023- 2025					Социаль яклау бүлеге

		психологик хезмэтлэр күрсэтүне тээмин итэргэ						
		Дини конфессиялэр вәкилләрен наркотик пропагандалауга жәлеп итү буенча чаралар системасын эшлэргә һәм гамәлгә ашырырга	2023-2025					
		Наркоманияне профилактикалау буенча методик материаллар алуны һәм таратуны оештырырга	2023-2025	5,0	5,0	5,0	5,0	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Мәгариф идарәсе» МКУ, «Актаныш үзәк район хастаханәсе» ДАССУ
		Район китапханәләре өчен наркотикларга каршы юнәлешле әдәбият алу һәм тарату	2023-2025	13,0	13,0	13,0	13,0	Үзәк китапханә, «Мәгариф идарәсе» МКУ
		Район китапханәләрендә наркоманияне профилактикалау мәсьәләләре буенча тематик күргәзмәләр оештырырга	2023-2025					Социаль һәм агарту эшләре бүлеге
		Халыкның төрле төркемнәре өчен күрсәтмә агитация чараларын сатып	2023-2025	5,0	5,0	5,0	5,0	АНК(наркотикларга каршы комиссия) Башкарма комитет

		алуны һәм таратуны тәэмин итергә						
Наркотикларга каршы профилактик эшне мәғлүмати тәэмин итү системасын үстерү								
	Халыкта наркотиклар куллануга тискәре мөнәсәбәт һәм сәламәт яшәү рәвеше алып баруга мотивация формалаштыру	Наркотиклар, тәмәке, алкоголь куллануга каршы юнәлдерелгән жәмәгать фикерен формалаштыру максатларында материаллар бастыру һәм трансляцияләү. Сайтларда, «Актаныш таннары» газетасы битләрендә һәм жирле телевидениедә сәламәт яшәү рәвеше пропагандалау	2023-2025	2,0	2,0	2,0	2,0	ММЧ Башкарма комитет
		БАРЛЫҒЫ		100,00	100,00	100,00	100,00	